

Stappenplan ketenaanpak valpreventie

Regionale werkgroep ketenaanpak valpreventie Drenthe

Versie november 2024

Samengesteld door ProScoop i.s.m. de regionale werkgroep Valpreventie Drenthe

Over dit stappenplan

- Dit stappenplan bevat handvatten, tips en aandachtspunten voor de gemeenten om lokaal aan de slag te gaan met de ketenaanpak valpreventie.
- Het plan is gebaseerd op de huidige beschikbare documentatie, de inbreng van de deelnemers van de regionale werkgroep, de werkagenda, opgedane ervaringen over 2024 en ontwikkelingen in verschillende andere regio's.
- Dit stappenplan is niet vastomlijnd en nieuwe inzichten zullen worden verwerkt.

Op hoofdlijnen

1. Doelbepaling
2. Verantwoordelijkheden
3. Bepaal wie nodig zijn om de keten te bouwen
4. Spreek af wie dat doet en welke belangen er zijn (verantwoordelijkheden)
5. Benoem een coördinator / projectleider
6. Routekaart
7. Spreek af hoe je de keten inricht
8. Bereid de start voor
9. Start!

1. Doelbepaling

Wat is de opgave?

- Voor de ketenaanpak valpreventie zijn concrete doelen opgenomen in het GALA. Voor Drenthe gaan we uit van deze doelen:
  - Per **2023** krijgt jaarlijks 14% van alle ouderen(65+) een risico-inschatting
  - Per **2023** volgt jaarlijks 3% van alle ouderen (65+), waarbij verhoogd valrisico is vastgesteld, een effectief valpreventief beweegprogramma.
- Voor 2024 hebben we als doel geformuleerd dat eind 2024 de integrale aanpak valpreventie in alle gemeenten is geïmplementeerd. In 2025 kan die verder worden uitgebreid / versterkt.

Drentse Zorg
met ouderen.

1. Ouderen (cbs.nl)								
2. www.veiligheid.nl/actueel/11-miljoen-ouderen-heeft-een-verhoogd-valrisico								
Wikipedia								
		inwonersaantal	%ouderen	aantal ouderen	aantal screenen	%valrisico		aantal beweeginterventie
1	Assen	69.426	21,4	14857	2080	35	728	22
2	Tynaarlo	33.698	25,1	8458	1184	40	474	14
3	AA en Hunze	25.386	27,8	7057	988	30	296	9
4	Noordenveld	31.290	28,5	8918	1248	31	387	12
5	Midden Drenthe	33.178	25	8295	1161	37	430	13
6	Coevorden	35.483	25,8	9155	1282	32	410	12
7	Borger Odoorn	35.483	25,9	9190	1287	37	476	14
8	Emmen	107.113	24,1	25814	3614	35	1265	38
9	de Wolden	24.585	25,4	6245	874	38	332	10
10	Hoogeveen	55.662	22,6	12580	1761	40	704	21
11	Meppel	35.454	20,7	7339	1027	29	298	9
12	Westerveld	19.348	30,6	5920	829	33	274	8
	Drenthe				17336			182

2. Verantwoordelijkheden

- De verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in het convenant ketenafspraken (tussen gemeenten, zorgaanbieders en regio-organisaties) valpreventie in Drenthe, zie link: [DEF-convenant-ketenafspraken-valpreventie-Drenthe-5-september-2024.pdf](#)

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor:

- Het coördineren van de lokale ketenaanpak valpreventie door het aanstellen van een projectleider
- Het opsporen van ouderen met een verhoogd valrisico, bijvoorbeeld door de organisatie van vitaliteitsbijeenkomsten (fitheidstesten) waarbij de valrisicotest wordt uitgevoerd. Hierin kunnen zowel zorgprofessionals, welzijnswerkers als beweegprofessionals een signalerende rol spelen.
- Het organiseren van voldoende aanbod voor de verschillende doelgroepen:
  - Voorlichting over valpreventie en valrisicofactoren voor ouderen met een laag en matig valrisico
  - Valpreventief beweegaanbod voor ouderen met een matig valrisico
  - Een goede doorgeleiding van ouderen met een hoog valrisico naar het zorgdomein voor een screening op valrisicofactoren
- Structureel sport- en beweegaanbod voor ouderen met een laag valrisico en voor ouderen die een valpreventief beweegprogramma hebben afgerond.
  - Hierin kan de buursportcoach of combinatiefunctionaris een belangrijke rol spelen door hun kennis van de lokale context en mogelijkheden in de buurt

De zorgverzekeraar is verantwoordelijk voor:

- Het inkopen van de valrisicoanalyse bij zorgprofessionals voor ouderen met een hoog risico op vallen.
- Daarnaast koopt de zorgverzekeraar een (individueel) valtrainingsprogramma in dat kan worden aangeboden op basis van de uitkomsten van de valrisicoanalyse.

3. Wie zijn nodig?

Gemeente

Ambtenaren:

- Sport/ gezondheid
- Welzijn
- Publieke gezondheid

Vindplaatsen ouderen

- Welzijnswerk
- Maatschappelijk werk
- Paramedici
- Apothekers
- Huisartsen (kernteams)
- Wijkverpleging
- Ouderen(bonden)
- Opticiens
- Beweeggroepen

Uitvoeringsorganisaties

- SportDrenthe
- Welzijnsorganisatie
- Fysiotherapeuten (coöperatie)
- Buurtsportcoaches
- ....

4. Spreek af wie wat doet

Bewustwording (3 vragen)

- Iedereen / oudere zelf (zelf vragen beantwoorden)
- Kan ter sprake komen in contactmomenten met zorg, welzijn, etc. ....

Bepalen valrisico (test)

- Welzijnswerk
- Maatschappelijk werk
- Paramedici
- Huisartsen(kernteam)
- Apothekers
- Buurtsportcoaches

Valrisicobeoordeling (d.m.v. valanalyse)

- (via) huisartsen(kernteam), later rechtstreeks:
- Paramedici (fysiotherapie / oefentherapie)
- Indien bevoegd en bekwaam (scholing nodig, bijv. POH, VS, ...)
- *Let op 1: standpunt Landelijke Huisartsen Vereniging is dat het voor huisartsen aanvullend / extra aanbod betreft en geen basisaanbod huisartsenzorg is.*
- *Let op 2: declaratie bij uitvoering door bijv. Paramedici kann via onderlinge verrekening, aan de uitwerking daarvan werken Dokter Drenthe en cooperatie paramedici momenteel (najaar 2024).*

Passende interventie, afhankelijk van oorzaak, bijv:

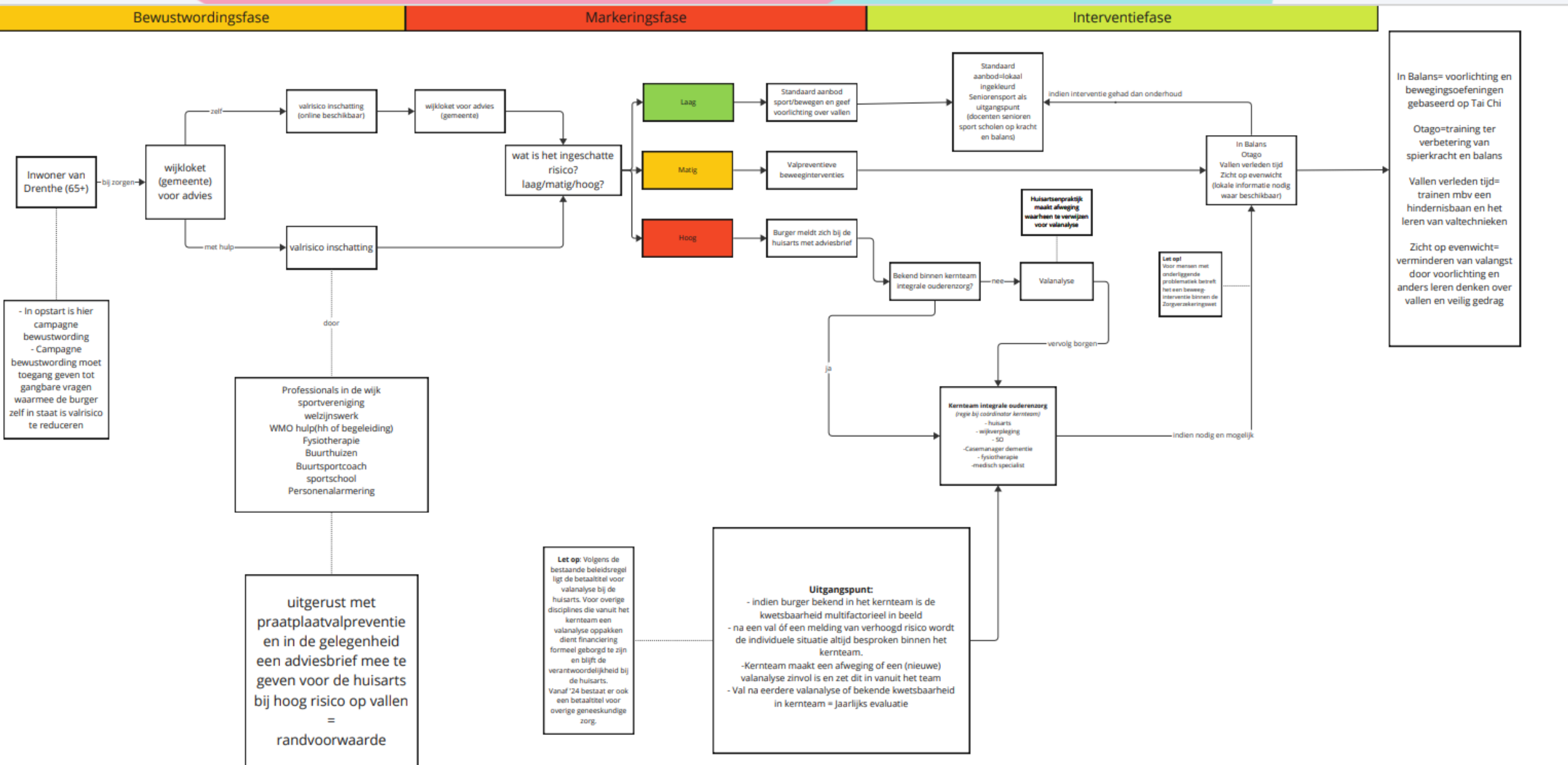
- [Indien mobiliteit: valpreventieve beweeginterventies.pdf \(veiligheid.nl\)](https://www.veiligheid.nl/indien-mobiliteit-valpreventieve-beweeginterventies.pdf)
- ADL problemen -> Bezoek ergotherapeut
- Etc: oorzaak X -> interventie Y / bezoek aan professional Z

5. Coördinator benoemen

Spreek af en vertel wie coördineert in de gemeente:

- Belangrijk als aanspreekpunt, vraagbaak
- Kartrekker / voortgang bewaken (plannen)
- Kan werken a.d.h.v. het stroomschema
- Aanjagen
- Verbindende rol binnen de gemeente, en binnen de gemeentelijke organisatie en de samenwerkingspartijen -> zorgt dat partijen met elkaar in gesprek gaan en voorziet ketenpartners van informatie
- Hierbij gebruik maken van bestaande aanpak en/of netwerken

6. Routekaart

7. De keten inrichten (1/2)

Opsporen ouderen: signaleren en bepalen valrisico

- De drie vragen zorg voor bekendheid -> campagne provinciaal oppakken (dit gebeurt vanuit de werkgroep bewustwording van de Alliantie)
- Inzichtelijk maken welk aanbod er is / waar ouderen een valtest kunnen doen
- Valrisicotests aanbieden, bijv. in fittests invoegen, inbedden in huiskamer-projecten, ? x /mnd in kleine dorpen langs
- Scholing regelen voor sociaal domein, bijv. voor Buurtsportcoaches, ouderenwelzijnswerker, ...
- Scholing regelen voor zorgprofessionals (van alertheid t/m trainer)

Beweeginterventies

- Aanbod inzichtelijk maken voor zowel professionals (sociale kaart) als zorgen dat ouderen weten waar ze terecht kunnen
- Inkopen / inregelen voor laag en midden risico groepen door gemeente + hoog risico zonder bijkomende problematiek, keuzes:
  - Per gemeente hetzelfde?
  - Samen of separaat inkopen?Hoog risico mét bijkomende problematiek = Zvw (zowel analyse/risicobeoordeling als 1 op 1 beweeginterventie *)
- Zorg voor goede verwijzing / begeleiding, voldoende capaciteit (na verwijzing moet iemand wel terecht kunnen)

*= hoe, wat en wanneer dit wordt vergoed, wordt pas duidelijk na beoordeling van de beweeginterventies Zorginstituut en na publicatie inkoopbeleid verzekeraar

7. De keten inrichten (2/2) - praktische tips

- Bepaal of je wilt beginnen met een pilot in een specifieke wijk of drop, of dat je meteen in de hele gemeenten wilt starten. Een pilot kan zinvolle lessen opleveren.
- Sta in gesprekken open voor de belangen van stakeholders in de ketenaanpak
- Zorg voor duidelijke afspraken over wie welke rol heeft in de keten en wie welke taak oppakt
- Maak duidelijk afspraken over tarieven en eventuele BTW verrekening
- Maak afspraken over welke gegevens (aantallen deelnemers bijvoorbeeld) de behandelaar moet verstrekken aan de gemeenten t.b.v. de GALA monitoring door het RIVM

8. Start voorbereiden

Organiseer een netwerkbijeenkomst

- Ophalen wensen en behoeften ouderen
- Wat wordt nu al aangeboden, waar sta je?
- Wie werken al samen?
- Wat ontbreekt nog? Wie moet met wie samenwerken? Kent men elkaar voldoende, of wat is daarvoor nodig? Denk bijv. aan samenwerking tussen huisartsen en fysiotherapeuten.
- Welke “hiaten” zijn er nog om de keten compleet te maken?
- In werkgroep per gemeente alle facetten uit het stroomschema stapsgewijs invullen, d.w.z.: in te regelen, afspraken over te maken, inkoop doen
- Te betrekken, denk aan: huisartsen, POH'ers, wijkverpleegkundigen, fysiotherapeuten, apothekers, ergotherapeuten, welzijnsorganisatie,

8. Start

Startmoment

Zodra er voldoende aanbod beweeginterventies is geregeld en de keten is beschreven, inclusief aansluiting met bestaand sport- en beweegaanbod en afspraken over verwijzing.

En door.....

- Periodieke / jaarlijkse check (veel vormen mogelijk -> denk aan de “vindplaatsen” van ouderen), bijv. inbedding in structureel beweegaanbod, gesprek
- Afspraken over monitoring maken (wordt regionaal opgepakt).

9. Communicatie

- Maak zoveel mogelijk gebruik van wat er al ligt, bij bijv. Veiligheid NL.
- Zorg voor herkenbaarheid / straal vertrouwen uit, bijv. mensen uit de eigen buurt inzetten
- Er volgt binnenkort een overzicht met tips en praktische kaders voor de communicatie

Aandachtspunten bekostiging

Gemeente

- SPUK gelden, t/m 2026, daarna verwachting (deels) via gemeentefonds

Zorgverzekeraar

- Voor mensen met hoog risico en onderliggende problematiek zijn de valrisicobeoordeling en bewezen effectieve beweeginterventies verzekerde zorg (uit basisverzekering)
- ! Maar, de inkoop van de valrisicobeoordeling is eind 2024 nog niet overal geregeld

Overige aandachtspunten

- Gebruik zoveel mogelijk bestaande kanalen/loketten en zorg dat iedereen hiervan goed op de hoogte is.
- Denk ook aan klant contact centrum (KCC) , inbouwen zoekfunctie over valpreventie
- Er zijn veel “soorten” ouderen, dus veel vindplaatsen -> sluit aan bij bestaande activiteiten: fittest, vitaliteitsbijeenkomsten, dag van de ouderen, preventieve huisbezoeken, activiteiten van ouderenbonden, lokale welzijnsactiviteiten, ..., etc.
- SportDrenthe heeft aan alle Drentse gemeenten een aanbod gedaan voor gezamenlijke scholingen ‘In Balans’ in 2024 en voor de lesgevers die aan de bestaande groepen lesgeven voor een cursus kracht en balans in de bestaande les.

Vragen?

Gemeenten kunnen contact opnemen met Jan-Willem Mulder van Proscop:

Jan-willem.mulder@proscop.nl